

Sygn. akt IV U 272/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2018 r. w S.

odwołania W. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 31 stycznia 2018 r. Nr (...)

w sprawie W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. P. prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia 1 stycznia 2018 roku.

Sygn. akt IV U 272/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 stycznia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie art. 74 ustawy z 8 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz. U. Nr 84, poz.948 ze zm.) oraz art. 184 w zw. z art. 40 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1383 ze zm.) odmówił W. P. prawa do deputatu węglowego wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy na kolei, łącznie z okresami równorzędnymi zaliczanymi do okresów zatrudnienia na kolei.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony W. P. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do deputatu węglowego. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że od 1975r. był zatrudniony w „Przedsiębiorstwie (...) w W.”, które podlegało strukturom organizacyjnym przedsiębiorstwa państwowego (...). Zaznaczył, iż w/w Zakład doliczał ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy (odwołanie k. 1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3-4 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Na podstawie decyzji z dnia 30 listopada 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał W. P. prawo do emerytury od dnia 5 listopada 2015r. na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wypłatę emerytury zawieszono, gdyż W. P. kontynuował zatrudnienie (decyzja z 30 listopada 2015r. k. 25-26 akt emerytalnych).

Decyzją z dnia 28 grudnia 2015r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury od dnia 1 grudnia 2015r. Wysokość emerytury została określona na kwotę 2.635,13 zł brutto (decyzja z 28 grudnia 2015r. k. 30-31 akt emerytalnych).

W dniu 5 stycznia 2018r. W. P. złożył wniosek do organu rentowego o przyznanie prawa do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego z uwagi na przepracowanie ponad 15 lat na kolei (wniosek k. 35 akt emerytalnych).

W. P. w okresie od 18 lutego 1975r. do 31 maja 1992r. był zatrudniony w „ Zakładach Budownictwa (...) w W.” (jednostka organizacyjna, która była częścią przedsiębiorstwa państwowego (...)) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocnika maszynisty spycharki. Początkowo w ramach umowy na okres próbny do dnia 4 marca 1975r., zaś po jego zakończeniu na czas nieokreślony (umowa o pracę na okres próbny z 18 lutego 1975r. k.9-10akt osobowych, zaświadczenie k. 5). W okresie od 28 października 1975r. do 15 października 1977r. W. P. odbywał zasadniczą służbę wojskową (karta obiegową k.7 akt osobowych, podanie z 7 listopada 1977r. k.11 akt osobowych). Bezpośrednio po zakończeniu okresu odbywania służby wojskowej, ubezpieczony podjął dotychczasowe zatrudnienie. Z dniem 7 listopada 1977r. powierzono mu obowiązki operatora elektrowni w D. Eksploatacji (...) (angaż z 10 listopada 1977r. k.22 akt osobowych). Z dniem 1 kwietnia 1980r. W. P. został przeniesiony na stanowisko maszynisty żurawia wieżowego (angaż z 24 kwietnia 1980r. k.24 akt osobowych), zaś od 1 stycznia 1985r. powierzono mu obowiązek maszynisty maszyn transportu pionowego (świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach k.16-17 akt emerytalnych). Po przekształceniu zakładu, tj. od 1 września 1991r. W. P. był zatrudniony na stanowisku kierowcy (angaż z 30 września 1991r. k. 39 akt osobowych). Przez cały okres zatrudnienia w w/w Zakładzie ubezpieczony pobierał deputat węglowy (okoliczność niesporna, listy płac k.83-akta osobowe).

Zarządzeniem nr 121 Minister Komunikacji z dnia 30 listopada 1982r. w sprawie połączenia Przedsiębiorstw (...),10 i 15 z przedsiębiorstwem (...), jednostka organizacyjna „ Przedsiębiorstwo (...) w W.” zostało z dniem 1 stycznia 1983r. połączone z przedsiębiorstwem państwowym (...) i przyjęła nazwę: „ Zakłady Budownictwa (...) w W.” (Dziennik Urzędowy Ministra Komunikacji Nr 16, poz. 184).

Zarządzeniem nr 212 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 27 września 1991r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „ Zakłady Budownictwa (...) – przedsiębiorstwo państwowe w W.” z dniem 1 października 1991r. utworzono jednostkę organizacyjną przedsiębiorstwo państwowe działające pod nazwą: „ Zakłady Budownictwa (...) – przedsiębiorstwo państwowe w W.”. Od tej daty „ Zakłady Budownictwa (...) – przedsiębiorstwo państwowe w W.” wydzielono z przedsiębiorstwa państwowego (...) i stało się niezależnym od (...) przedsiębiorstwem państwowym.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracownikami kolejowymi w rozumieniu ustawy są osoby pozostające w stosunku pracy w:

- 1) jednostkach organizacyjnych przedsiębiorstwa (...), z wyłączeniem biur projektów kolejowych;
- 2) innych jednostkach (komórkach) organizacyjnych, których pracownicy byli objęci dotychczasowymi przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin;
- 3) podmiotach wydzielonych z przedsiębiorstwa państwowego (...) w okresie od dnia 1 września 1999 r. do dnia wpisu spółki (...) Spółka Akcyjna do rejestru handlowe.

Odnosząc powyższy przepis do sytuacji ubezpieczonego, stwierdzić należy, iż przesłankami niezbędnymi do przyznania emerytowi prawa do deputatu węglowego są fakt zatrudnienia na kolei oraz pobieranie już wówczas,

tj. w czasie zatrudnienia deputatu węglowego (wyrok SA w Gdańsku z 4 listopada 2016r. III AUa 852/15, LEX 1936822). Bezspornym jest, że ubezpieczony w trakcie zatrudnienia pobierał deputat węglowy (listy płac k.83-120 akt osobowych) oraz uzyskał prawo do emerytury w obniżonym wieku na podstawie decyzji z dnia 30 listopada 2015r. nie z uwagi na zatrudnienie na kolei, ale z tytułu pracy w warunkach szczególnych (decyzja k. 25 akt emerytalnych).

Na podstawie przedłożonych dokumentów do pracy na kolei organ rentowy zaliczył W. P. okresy od 28 października 1975r. do 15 października 1977r. (okres odbywania służby wojskowej) oraz od 1 stycznia 1983r. do 30 września 1991r. z tytułu zatrudnienia w „Zakładach Budownictwa (...) w W.”, tj. łącznie okres 10 lat, 8 miesięcy i 19 dni.

Zgodnie z art. 44 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia na kolei uważa się okresy: zatrudnienia, jednak nie dłuższego niż 5 lat, w jednostkach (komórkach) organizacyjnych resortu komunikacji niebędących kolejowymi jednostkami organizacyjnymi, jeżeli nastąpiła zmiana tego zatrudnienia na zatrudnienie na kolei i jeżeli okres 5 lat zatrudnienia w tych jednostkach nie podlega zaliczeniu na podstawie pkt 5 lit. a. Zatem jako okres równorzędny z okresem zatrudnienia na kolei na podstawie art. 44 pkt 5 b).

Zdaniem organu rentowego, zaliczeniu nie podlega okres zatrudnienia przed połączeniem „Przedsiębiorstwa (...) w W.” z przedsiębiorstwem (...), tj. przed dniem 1 stycznia 1983r., jak również okres po wydzieleniu „Zakładów Budownictwa (...) w W.” z przedsiębiorstwa państwowego (...), czyli po 30 września 1991r. Organ rentowy podniósł, iż od 30 września 1991r. „Zakłady Budownictwa (...) w W.” funkcjonowały jako odrębne przedsiębiorstwo, a w związku z tym, ubezpieczony nie spełniał warunków „pracownika kolejowego”. Sąd Okręgowy nie podziela tej argumentacji. Wskazać należy, iż zaliczeniu podlega zarówno okres zatrudnienia ubezpieczonego przed połączeniem „Przedsiębiorstwa (...) w W.” z przedsiębiorstwem państwowym (...), jak i po wydzieleniu tych jednostek. W. P. we wrześniu 1991r nie podjął nowego zatrudnienia, a jedynie je kontynuował. Ubezpieczony realnie wykonywał tę samą pracę, co prawda nie w ramach przedsiębiorstwa państwowego (...), a innego przedsiębiorstwa państwowego. Powyższe, nie eliminuje zaliczenia sporych okresów do kategorii zatrudnienia na kolei. Przez cały okres zatrudnienia w „Przedsiębiorstwie (...) w W. – zaś po przekształceniu - w „Zakładach Budownictwa (...) w W.” ubezpieczony pobierał deputat węglowy. Sąd Okręgowy podziela argumentację Sądu Najwyższego, iż w myśli art. 42 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, status "pracownika kolejowego" w innej jednostce organizacyjnej, w której pracownicy byli objęci dotychczasowymi przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych, zachowali pracownicy "pozostający w stosunku pracy" w takich jednostkach z okresu sprzed wyłączenia tych jednostek ze struktury (...), nie nabywają zaś statusu "pracownika kolejowego" pracownicy rozpoczynający pracę w takich jednostkach po wyłączeniu ich ze struktury (...). Nie ma przy tym znaczenia, że pracownik rozpoczynający pracę w takiej jednostce, uprzednio zakończył pracę w jednostce pozostającej w strukturze (...) (wyrok SN z 7 maja 2003r. w sprawie o sygn. II UK 245/02, LEX 583952).

Zgodnie zaś z treścią art. 74 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. z 2014 r. poz. 644), dalej ustawy o komercjalizacji, byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Świadczenie to przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku (ust. 3). Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty (ust. 4).

Prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Tym samym

nabycie prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy w oparciu o zatrudnienie wykonywane poza koleją, wyklucza skuteczne przyznanie prawa do deputatu węglowego. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 marca 2012 r. przedstawionym w sprawie III AUa 1699/11 (LEX nr 1238743) w sprawie o prawo do deputatu węglowego istotne jest ustalenie, czy przyznana emerytura w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS została ustalona na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu węglowego przysługuje, czy też zatrudnienia poza koleją, co uniemożliwia nabycie prawa do tego świadczenia. Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela ten pogląd i stoi na stanowisku, że odnosi się on również do powstania uprawnień do wcześniejszej emerytury na podstawie zatrudnienia kolejowego.

W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach przedmiotowej sprawy, wbrew stanowisku odwołującego się zastosowanie znajdzie przepis art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach świadczenia zgodnie z którym świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania do niego prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Na marginesie podkreślić należy, iż Sąd nie może merytorycznie rozstrzygnąć kwestii prawa ubezpieczonego do odsetek za zwłokę organu rentowego w wypłacie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Zauważyć należy, iż okolicznością niezbędną jest uprzednie złożenie wniosku do organu rentowego. Dopiero po ewentualnym wydaniu przez organ rentowy decyzji odmownej oraz wniesieniu przez ubezpieczonego odwołania, zasadnym jest ustalenie przez Sąd, czy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. P. prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla od dnia 1 stycznia 2018r., tj. od miesiąca, w którym wystąpiono z wnioskiem o świadczenie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w wyroku.